

ДО

ПРОФ. Д.Ю.Н. БОРИС ВЕЛЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

От доц. Сена Карачанак,

Катедра по медицинска генетика,
Медицински факултет, Медицински университет-София,

Катедра „Генетика”, Биологически Факултет,
СУ „Св. Климент Охридски”

Уважаеми проф. Велчев,

Изказвам Ви моето мнение по предмета на Ваше писмо с изх. № 111/КД от 29.04.2021 г. относно искането на Гражданската колегия на Върховния касационен съд за тълкуване на чл. 4, ал. 3, чл. 5, ал. 1, 2, 4, чл. 6, ал. 2, чл. 14, чл. 13, ал. 3, чл. 32, ал. 1, чл. 46 и чл. 47 от Конституцията на Република България и за установяване дали съответства на чл. 8 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и на чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз понятието „пол”, възприето от Конституцията, давам следните отговори по всеки от въпросите:

Какво е обяснението на понятието „пол”, възприето от Конституцията, и има ли то самостоятелно психологическо и/или социално изражение, различно от биологичното?

Хромозомният пол се определя от половите хромозоми: две X-хромозоми при жените и една X- и една Y-хромозома при мъжете. Y-хромозомата съдържа ген *SRY* (sex-determining region of the Y-chromosome: полово-определяща част на Y-хромозомата), който активира формиране на тестиси от първичната гонада на ембриона, след което се формира и останалата част на мъжката полова система. При отсъствие на *SRY* (при женски ембриони), първичната гонада се оформя в яйчник.

Промените в броя и структурата на половите хромозоми или мутациите в гените, играещи роля в диференцирането на пола определят развитието на болести, при които най-често е засегнат фертилитета.

В човешкия геном съществуват гени, които нямат отношение към половата диференциация, но се проявяват само ако са унаследени от майката или от бащата (геномен импринтинг). Това показва, че нормалното функциониране на тези гени не се

определя само от тяхното наличие, а и от пола на родителя, от който са унаследени: жена (майка) или мъж (баща).

Как е решен на конституционно ниво въпросът за баланса между понятието „пол“, възприето от върховния закон, и правото на личен живот по чл. 32, ал. 1 КРБ в апекта на възможността държавните органи на Република България да зачетат последиците от личната идентификация на български граждани, който се е самоопределил към пол, различен от биологичния?

Въпросът относно самоопределинето към пол, различен от биологичния и правото на личен живот е ясно решен.

Признават ли чл. 5, ал. 4, а и чл. 4, ал. 3 от Конституцията предимство на чл. 8 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, съставена в Рим на 4 ноември 1950 г. (КЗПЧОС, ратифицирана със закон – ДВ, бр. 66 от 1992 г., обн. ДВ, бр. 80 от 1992 г., изм. Бр. 137 от 1998 г., попр. Бр. 97 от 1999 г. и бр. 38 от 2010 г.) и на чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз пред обяснението на понятието „пол“, възприето от Конституцията на Република България?

Предимството не може да бъде признато при настоящите формулировки.

Генетичните фактори за определяне и развитие на пола са заложили преди раждането и не подлежат на промяна.

С уважение,

10.06.2021 г.

София

Sena
Karachanak
-Yankova/

/доц. Сена Карачанак/